

АМОРТИЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Стаття присвячена актуальним питанням формування ефективної амортизаційної політики на основі запропонованих принципів, застосування яких в господарській діяльності промислових підприємств дозволить забезпечити прибутковість та сталий економічний розвиток суб'єктів підприємництва.

Ключові слова: амортизаційна політика, принципи амортизаційної політики, інструменти амортизаційної політики.

T.V. ZAHORSKA

National University «Lvivska Polytekhnika», Lviv, Ukraine

DEPRECIATION POLICY TO ENSURE THE STRATEGIC DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL

Modern development of production, increase output according to the latest achievements of science and technology, increase profitability and competitiveness of enterprises need timely replacement of fixed assets. Therefore, the depreciation policy of the company is to provide not only timely and effective fixed assets, but also become a vehicle for growth and profitability of sustainable strategic development. To form an effective depreciation policy required a transformation and supplement its principles. Result depreciation policy in compliance with the proposed principles will be manifested in a continuous qualitative change in the structure of fixed assets the increasing profitability and competitiveness, maintaining a balance between cash flow and as a proportional change in inputs.

Keywords: depreciation policy, depreciation policy principles, tools depreciation policy

Актуальність проблеми. Посилення кризових явищ в економіці України, зростання кількості збиткових підприємств та зношеності їх засобів праці вимагає максимального використання фінансових інструментів для оновлення засобів праці та інноваційного розвитку суб'єктів підприємництва. Сучасний розвиток виробництва, збільшення випуску продукції відповідно до останніх досягнень НТП, зростання прибутковості та конкурентоспроможності підприємства потребують своєчасного оновлення основних засобів, а висока ступінь їх зношеності - значних капітальних інвестицій. За таких умов амортизаційна політика має забезпечувати не тільки вчасне й інноваційне оновлення основних засобів, а й зростання рентабельності виробництва та сталий економічний розвиток суб'єкту господарювання. Ефективним засобом у цьому випадку є формування амортизаційної політики на основі певних принципів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Принципи розробки амортизаційної політики, її елементи та інструменти досліджувались у працях вітчизняних та закордонних вчених таких, як М.Д. Білик [1], Л.В. Городянська [2], С.О. Горяїнова [3], А.В. Павлова [4], В.В. Панков [5], Н.С. Приймак [6], Т.М. Панфьорова [7], Є.О. Помилуйко [8], І.М. Рєпіна [9], З.С. Туякова [10], В.О. Федорович [11] та інші.

Невирішена частина загальної проблеми. Коментуючи точку зору науковців, слід зазначити, що незважаючи на вагомий внесок, який зробили вчені у розробку принципів амортизаційної політики, в сучасних кризових умовах виникла потреба у певній їх систематизації та доповненні.

Загальна мета дослідження. Для стратегічного управління підприємством за умов ринку й формування ефективної амортизаційної політики необхідне дотримання ряду принципів та заходів для їх реалізації. Результат такої амортизаційної політики буде проявлятися у безперервній якісній зміні структури основних засобів, постійному зростанні прибутковості й конкурентоспроможності, збереженні рівноваги між станом грошових потоків та пропорційною зміною факторів виробництва тощо.

Викладення основного матеріалу дослідження. Амортизаційна політика підприємства впливає на оновлення засобів праці та їх вартісне вимірювання, на розмір витрат підприємства та його фінансовий результат, на структуру грошових потоків та капіталу, а в кінцевому випадку на розвиток економіки суб'єктів господарювання в цілому. Однією з причин надмірно високої фізичної та моральної зношеності основних засобів багатьох вітчизняних підприємств є неефективність управління підприємством та процесами відтворення засобів праці зокрема, неврахування усієї сукупності факторів впливу амортизації на показники діяльності суб'єкту господарювання. Тому для ефективного управління відновленням основних засобів необхідне вирішення наступних теоретичних та методологічних проблем:

- 1) на стадії формування структури засобів праці необхідне врахування: галузі виробництва, потужності виробництва; ступеню впливу НТП та його динаміки; впливу на структуру основних засобів строку та вартості відтворення; вимог екологічного законодавства, законодавства про охорону праці тощо;
- 2) розрахунок найбільш ефективного строку корисного використання основних засобів;
- 3) вибір оптимальних способів нарахування амортизації та їх поєднання протягом строку корисного використання за окремими видами основних засобів з урахуванням вимог податкового законодавства;
- 4) врахування впливу ринкової кон'юнктури на структуру основних засобів для її збереження та одночасне зниження витрат підприємства;

Вирішення зазначених проблем покликана здійснити виважена амортизаційна політика із дотриманням певних принципів формування, оскільки вона є: інструментом відображення інформації про

маральний та фізичний знос основних засобів; засобом регулювання витрат та прибутку підприємства; засобом впливу на структуру капіталу та показники фінансової звітності. За умов ринку, амортизаційна політика не може розглядатись окремо від інших видів політики промислового підприємства: фінансової, інвестиційної, податкової, інноваційної, соціальної та екологічної. Тому вона є певним стратегічним інструментом, що задає цільові орієнтири для управління фінансами та розвитку підприємства в цілому.

Основні принципи формування ефективної амортизаційної політики, як елементу стратегії та тактики розвитку промислового підприємства наведені на рисунку 1 [3; 4; 10].

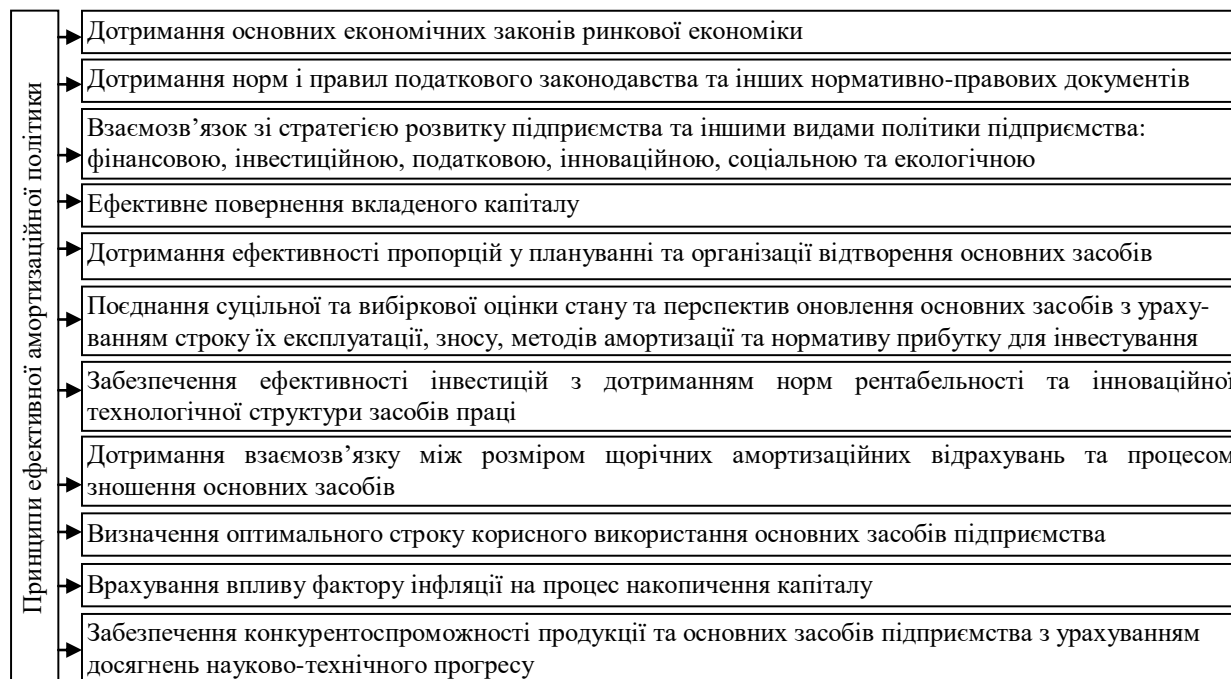

Рис. 1. Принципи амортизаційної політики промислового підприємства за умов ринку

Принципи формування амортизаційної політики визначають вимоги до амортизаційної системи, її структури, організації і процесу управління нею. Дотримання зазначених принципів дає змогу приймати відповідні стратегічні управлінські рішення для відтворення основних засобів підприємства, регулювання його витрат, прибутку й грошових потоків.

Висновок. Невід'ємним елементом загальної стратегії розвитку підприємства є збереження та планомірний розвиток власних виробничих основних засобів та збереження прибутковості, що вимагає складання планів фінансової та інвестиційної діяльності, а також прогнозів стану наявного виробничого обладнання та перспектив його заміни з урахуванням вимог екологічного законодавства, охорони праці, кон'юнктури ринку та фінансових можливостей підприємства.

Вирішення вказаних завдань вимагає визначення структури та ступеня зношеності засобів праці суб'єкта господарювання, розуміння інвестиційних та фінансових можливостей підприємства для його заміни.

Таким чином, амортизаційна політика автоматично набуває стратегічного значення, пов'язана з іншими видами політики суб'єктів підприємництва і відобразиться у відповідних планах розвитку. Запропоновані принципи амортизаційної політики стануть основою для розробки комплексу заходів для їх реалізації та нададуть можливість сформулювати інші види політики промислового підприємства, що дозволить підвищити їх ефективність.

Література

1. Білик М.Д. Принципи амортизаційної політики в сучасній вітчизняній економіці / М.Д. Білик // Фінанси України. – 1997. – № 10. – С. 48-56.
2. Городянська Л.В. Амортизаційна політика та напрями відтворення фінансово-економічних ресурсів у бухгалтерському обліку / Л.В. Городянська // Фінанси України. – 2009. – №11. – С. 112-121.
3. Горяинова С.А. Амортизационная политика: основные принципы, инструменты и направления совершенствования: автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10./ С.А. Горяинова. – М, 2009.–24 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://economy-lib.com/amortizatsionnaya-politika>.
4. Павлова А.В. Концепция амортизационной реформы / А.В. Павлова // Управление экономическими системами: электронный научный журнал. – 2011. – № 8(32) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.uecs.ru>
5. Эффективные подходы к учету и отчетности на предприятиях: монография / [авт.кол.: Гульпенко

К.В., Епифанова Т.В., Жукова Н.А., Панков В.В. и др.]. – Одесса: КУПРИЕНКО СВ, 2013.– 157 с.

6. Приймак Н.С. Амортизаційна політика підприємства та її елементи / Н.С. Приймак // *Економіка Крима*. – 2010. – №4(33). – С.292-296.

7. Панферова Т.Н. Методы формирования амортизационной политики организаций: автореф. дис. ... канд. экон. наук /Т.Н. Панферова; [С.-Петерб. гос. инженер.-эконом. ун-т]. – СПб., 2009 [Электронный ресурс]. – 18 с. – Режим доступа: <http://engec.ru/system/files/old/124288593374003300.pdf>.

8. Помилуйко Є.О. Особливості амортизаційної політики в Україні / Є.О. Помилуйко // *Ефективна економіка*. – 2012. – № 9 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1416>.

9. Рєпіна І. Ключові елементи формування амортизаційної політики підприємства / І. Рєпіна // *Ринок цінних паперів України*. – 2011. – №9-10. – С. 67-73.

10. Туякова З.С. Амортизационная политика как элемент стратегии развития промышленных предприятий // *Вестник ОГУ*. – 2012. – №1(137). – С. 131-135 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://vestnik.osu.ru/2012_1/22.pdf.

11. Федорович В.О. Эффективная амортизационная политика и создание стратегических накоплений в индустриальной корпорации // *Проблемы учета и финансов*. – 2011. – № 3. – С. 3-10. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/effektivnaya-amortizatsionnaya-politika-i-sozdanie-strategicheskikh-nakopleniy-v-industrialnoy-korporatsii>

References

1. Bilyk M.D. Pryntsyry amortyzatsiynoy polityky v suchasniy vitchyznyani ekonomitsi/ M.D. Bilyk//*Finansy Ukrayiny*. – 1997. – # 10. – P.48-56.

2. Horodyans'ka L.V. Amortyzatsiyna polityka ta napryamy vidtvorennya finansovo-ekonomichnykh resursiv u bukhhalters'komu obliku/ L.V. Horodyans'ka// *Finansy Ukrayiny*. – 2009. – #11. – S. 112-121.

3. Goryainova S.A. Amortizatsionnaya politika: osnovnyie printsipy, instrumentyi i napravleniya sovershenstvovaniya [Elektronnyy resurs]: avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk : 08.00.10./ S.A. Goryainova. – M., 2009. – 24 p. - Rezhym dostupu: <http://economy-lib.com/amortizatsionnaya-politika>.

4. Pavlova A.V. Kontsepsiya amortizatsionnoy reformy [Elektronnyy resurs] / A.V. Pavlova // *Upravlenie ekonomicheskimi sistemami: elektronnyy nauchnyy zhurnal* – 2011 – # 8(32) – Rezhym dostupu: <http://www.uecs.ru>

5. Effektivnyie podhodyi k uchetu i otchetnosti na predpriyatiyah: monografiya / [avt.kol.: Gulpenko K.V., Epifanova T.V., Zhukova N.A., Pankov V.V. i dr.] – Odessa: KUPRIENKO SV, 2013 – 157 p.

6. Priymak N.S. Amortizatsiynna poltika pldpriEmstva ta YiYi elementi / N.S. Priymak // *Ekonomika Kryima*. – 2010. – #4(33). – P.292-296.

7. Panferova T.N. Metody formirovaniya amortizatsionnoy polityki organizatsiy [Elektronnyy resurs] // avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk /T.N. Panferova; [S.-Peterb. gos. inzhener.-ekonom. un-t]. – SPb., 2009. – 18 p. – Rezhym dostupu: <http://engec.ru/system/files/old/124288593374003300.pdf>.

8. Pomylyuko Ye.O. Osoblyvosti amortyzatsiynoy polityky v Ukrayini [Elektronnyy resurs] / Ye.O. Pomylyuko // *Efektivna ekonomika*. – 2012. – # 9. – Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1416>.

9. Ryepina I. Klyuchovi elementy formuvannya amortyzatsiynoy polityky pidpriyemstva / I. Ryepina // *Rynok tsinnykh paperiv Ukrayiny*. – 2011. – #9-10. – P. 67-73.

10. Tuyakova Z.S. Amortizatsionnaya politika kak element strategii razvitiya promyshlennyih predpriyatii [Elektronnyy resurs] // *Vestnik OGU*. – 2012. – #1(137). – P.131-135. – Rezhym dostupu: http://vestnik.osu.ru/2012_1/22.pdf.

11. Fedorovich V.O. Effektivnaya amortizatsionnaya politika i sozdanie strategicheskikh nakopleniy v industrialnoy korporatsii [Elektronnyy resurs] // *Problemy ucheta i finansov*. – 2011. – # 3. – P. 3-10. – Rezhym dostupu: <http://cyberleninka.ru/article/n/effektivnaya-amortizatsionnaya-politika-i-sozdanie-strategicheskikh-nakopleniy-v-industrialnoy-korporatsii>.

Рецензія/Peer review : 2.6.2014 р. Надрукована/Printed : 15.8.2014 р.

Рецензент: д.е.н., проф. Войнаренко М.П.